

Předmluva Prefacio

Práce na španělsko-českém slovníku byla zahájena r. 1964 v. Ústavu jazyků a literatury CSAV. Práce na slovníku byla dílčím úkolem badatelského výzkumu X-0-14 „Výzkum cizích jazyků ve vztahu k jazyku českému a slovenskému“. Rozsah práce ústavu si však vyzádal rozšíření kolektivů spolupracovníků mimo tento ústav, a proto za vedení doc. dr. Josefa Dubského, CSc., byli prací na slovníku pověřeni pracovníci pražských a brněnských vysokých škol (Marie Holubová-Pravdová, Alena Novohradská, Vladimír Rejzek, Eva Špinková, dr. Jiří Vandas, CSc., D. Voženilková, dr. Vlasta Zdeněvcová, později též E. Hlavičková a Olga Macíková), kteří spolu s pracovníky z dalších pracovišť (dr. ing. V. Konečným z Kabinetu cizích jazyků CSAV, ing. P. Pomezným z CSTV a odb. inspekt. dr. J. Taišlovou) zajistili základní i odbornou excerpci a zpracovali hesla pro jednotlivé části slovníku. Jako externí spolupracovníci se na odborné excerpci podíleli též J. Dóubek a J. Kudrna.

V dějinách české lexikografie nemáme dosud španělský slovník tohoto rozsahu (celkem asi 70 000 hesel). Autoři museli proto provést rozsáhlou excerpci ze soudobé španělské a španělskoamerické beletrie, románů i divadelních her, denního tisku a časopisů zábavných i odborných (ze španělských např. ABC, Blanco y Negro, Ya, Vanguardia, Arriba, Semana, Dígame, Códorniz, Can/Can, Triunfo, Don Quijote, Gaceta Ilustrada, z hispanoamerických Excelsior, Nacional, Siempre, Tiempo, Nación, Clarín, El Siglo, El día, Ercilla, Noyedades, Transformación, Visión, Granma, Bohemia, Mujeres, Verde Olivo aj.) a konzultovat materiál zaznamenaný ve španělských jednojazyčných i dvojjazyčných slovnících (srov. bibliografické údaje na str. 10). Při excerpci z beletrie, časopisů a denního tisku (představující na 6000 stran) i při konzultování lexikografických prací, slovníků a odborných studií se autoři řídili cílem stanoveným při vypracování základní koncepce a zaměřením slovníku na jeho uživatele — překladatele krásné i odborné literatury, vědecké a jiné odborné pracovníky, tlumočníky, pracovníky ústředních úřadů a orgánů i podniků zahraničního obchodu, středoškolské studenty a posluchače vysokých škol aj. Šlo o zachycení základního slovního fondu španělského jazyka v jeho evropské i španělskoamerické podobě s přihlédnutím k obecnému spisovnému jazyku, ale též k jeho různým stylistickým rovinám, k hovorovému a lidovému jazyku, k jazyku básnickému i odbornému, popř. i k výrazům argotickým a regionálním. Excerpci z beletrie sledovali autoři zvláště nutnost zachytit frazeologické bohatství dnešní evropské i hispanoamerické španělštiny; excerpcí z denního tisku a z časopisů poskytla zase výrazy ze soudobého společenského, politického, kulturního, ekonomického, sportovního života; při excerpci z odborné literatury, které je ve slovníku věnováno dosti prostoru v korpusu slovníku, bylo přihlíženo nejen k tradičním oblastem (lékařství, přírodním vědám apod.), ale zvláště k oblastem technickým a ke společenským vědám. Zvláštní pozornost byla věnována tzv. hispanoamerikanismům, a to zvláště v oblasti obecného a hovorového jazyka (pro velkou šíři hispanoamerické oblasti nebylo možno zařadit soustavně též rozdíly v odborné terminologii, i když podle možností nebyla zanedbána ani tato stránka). Pokud jde o výrazy a obraty z hispanoamerické oblasti, bylo ve slovníku využito též výsledků lexikologického výzkumu prováděného J. Dubským na Kubě v r. 1971–1972 a výsledků jeho lexikologické ankety mezi latinskoamerickými studenty na československých vysokých školách. Konzultace při ověřování hispanoamerických výrazů a obrátů poskytli rovněž prof. dr. José Malo de Molino a dr. José Pargas z Universidad de Oriente, Santiago de Cuba, Kuba.

Redakce slovníku musila během své práce překonat mnoho nesnází spojených s personálním a materiálním vybavením, které mnohdy způsobily odklady v postupu práce. Rovněž dosavadní stav španělské lexikografie nejen ve Španělsku, ale zvláště v Latinské Americe, kde se začíná provádět soustavný výzkum lexika v jednotlivých oblastech a zvláště ve velkých městech teprve v posledních letech, byl pramenem četných obtíží. Je na uživateli, aby sám posoudil, do jaké míry se autorskému kolektivu podařilo překonat všechny nesnáze spojené s vypracováním tak rozsáhlého díla, jakým je náš slovník.

Při této příležitosti je naší milou povinností poděkovat za cenné rady doc. dr. Zdeňku Hamplovi, CSc., který dal podnět ke zpracování tohoto slovníku, univ. prof. dr. Ivanu Poldaufovi, který rukopis přečetl a svými podnětnými připomínkami přispěl k vylepšení jeho lexikografické stránky, doc. dr. Oldřichu Tichému, který pečlivě revidoval celý rukopis a odstranil svými připomínkami některé nedostatky naší práce, F. Bulnesovi za jeho cenné připomínky zvláště z hlediska hispanoamerického úzu, dr. Jaroslavu Váchovi a P. Dvořáčkovi z nakladatelství CSAV Akademia za redakční spolupráci a cenné připomínky, jakož i všem spolupracovníkům, kteří se podíleli na záročné excerpci i na dalším zpracování excerpovaného materiálu.

Doc. dr. Josef Dubský, CSc.
za autorský kolektiv